

denne Jord? saa erkjender den, at Bylauget har den største Herlighed derover, og det er vistnok ikke rigtigt, det er denne Forverling af Herlighedsretten og virkelig Grundbesiddelse, som bestandig har forvirret dette Forhold, og det er det, jeg for min Part frygter, thi ellers skulde jeg ikke gaae ind paa at stemme imod, at Staten vedbliver med denne Forvirring og forverler disse 2 Begreber; vidste jeg, at man vilde gjøre Brug af denne Paragraph, saaledes at man paa en simpel og mindelig Maade vilde affinde sig med Bylauget om alle de forskellige Grundstykker, saa at det blev let for Bylauget at sætte sig fuldkommen i Besiddelse af dem, saa skulde jeg for min Part ønske Paragraphens Bestaaen; og at det netop derved blev erkjendt, at Staten intet Andet krævede end Herligheden, men vil Staten derimod betragte sig som den, der eier Grunden, og kun, saa at sige, tilfældig spørger Bylauget, om det i dette Tilfælde havde noget Brug for den, og naar det ikke øieblikkelig kunde angive noget Brug, sætter sig i Besiddelse af den og sælger den, saa troer jeg ikke, at vi bør stemme for Paragraphen.

Finantsministeren: Ja, naar den ærede Rigsdagsmand vil stemme for Paragraphen, under Forudsætning af, at den kun vil blive anvendt paa den af ham antydede Maade, saa kan jeg ganske rolig opfordre ham til at stemme for den, og det er mig altsaa kjært at høre, at han forsaavidt frafalder sin Indstilling. Det er nemlig netop Niemedet med Paragraphen, og der har allerede været eet Tilfælde af det Slags, hvor man var enig med Bylauget og med den Vedkommende, som ønskede et Stykke af Gadejorden, men Regjeringen var uberettiget til at oprette denne Contract, fordi Grundloven fordrer, at der skal en Lovbemyndigelse til at afhænde Domainen. Regjeringen kan jo ikke afhænde den usleste Sø eller Dam, eller hvilket som helst Stykke, der hører til Domainerne, uden dertil at have en særlig Bemyndigelse, naar Hjemmel dertil ikke findes ved ældre kongelige Resolutioner, og da der heller ikke i den almindelige Lov om Domainegodsets Afhændelse indholdes Noget derom. Regjeringen har altsaa ikke nogen Beføjelse til at disponere over den

Herlighedsret, som der kan være Spørgsmaal om, at Regjeringen i visse Tilfælde har, og det er derfor, at man maa have en Lovbemyndigelse, men at der deri, at Rigsdagen antog den omhandlede Paragraph, skulde involveres i mindste Maade den legale eller autentiske Fortolkning, som den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) har troet at finde i den, det kan jeg ikke indrømme. For det Første tvivler jeg paa, at Domstolene ville indlade sig paa at give en saadan legal Fortolkning navnlig en tilbagevirkende Kraft, og for det Andet er det vel bekjendt, at der ere Tilfælde af det Slags, som her omhandles; det af mig nævnte var netop et saadant, hvor alle Vedkommende have været enige om, at Staten havde den omspurgte Ret, hvor der altsaa ikke kunde være Tale om at procedere, og hvor Sagens endelige Berigtigelse blot beroer paa denne Lovs Vedtagelse.

Mourier: Jeg vil blot tillade mig at bemærke, at jeg ikke skjønner, at de Tvivl, som den ærede Rigsdagsmand for Holbeks Amt 2det District (Tscherning) reiste, kunne opvække nogen virkelig Betænkelighed ved at beholde Lovforslagets § 5; thi, naar Paragraphen omtaler de Tilfælde, hvor Statskassen maa ansees som Godssets Eier at have en Herlighedsret over Gadejorderne, er det jo netop kun Herligheden, som herved er antaget i visse Tilfælde muligens at kunne tilkomme Statskassen, ligesom det ogsaa er forudsat, at i sliche Tilfælde Afhændelse alene kunde finde Sted efter Overenskomst mellem Domainestyrelsen paa den ene og vedkommende Bylaug paa den anden Side. Heller ikke skjønnes der at være mindste Grund til at befrygte, at man af Paragraphen, saaledes som den er affattet, skulde kunne udlede noget som helst Argument for, at Statskassen i et givet Tilfælde virkeligen havde Herlighedsret over Gadejorderne; thi Spørgsmaalet herom er ligefrem ved Paragraphen holdt aabent, saa at det i hvert enkelt Tilfælde efter de factiske Forhold og andre Oplysninger maatte afgjøres, om Staten har Herlighedsretten eller ikke, og først naar dette besvares med Ja, bliver Paragraphen anvendelig.